

Tämä on rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Elonsalo, U., Nikula, A., Vatanen, H., Ahti, T., Lamppu, M. & Ala-Nikkola, E. (2023). Lasten rokotuskirjasta, lauluista ja leikeistä tukea rokotuksiin ja rokotustilanteisiin. *Terveystieteiden tutkimus*, 3, s. 40-41.

This is an electronic reprint of the original article.
This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Elonsalo, U., Nikula, A., Vatanen, H., Ahti, T., Lamppu, M. & Ala-Nikkola, E. (2023). Lasten rokotuskirjasta, lauluista ja leikeistä tukea rokotuksiin ja rokotustilanteisiin. *Terveystieteiden tutkimus*, 3, pp. 40-41.

© Suomen Terveystieteiden tutkimus ry

ULPU ELONSALO

Erikoislääkäri, ylilääkäri
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ANNE NIKULA

TtT, terveydenhoitaja, tuntiopettaja
Metropolia Ammattikorkeakoulu

HANNA VATANEN

TtM, terveydenhoitaja, lehtori
Metropolia Ammattikorkeakoulu

TIINA AHTI

TtM, terveydenhoitaja, tuntiopettaja
Metropolia Ammattikorkeakoulu

MINNA LAMPPU

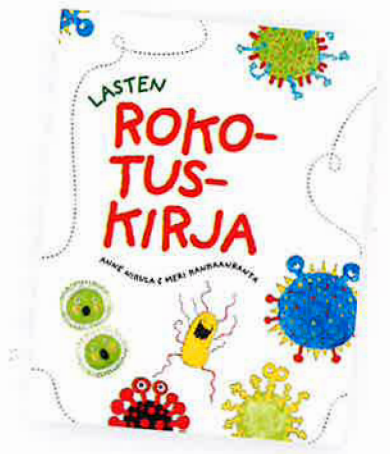
Musiikkipedagogi YAMK, lehtori
Metropolia Ammattikorkeakoulu

ELINA ALA-NIKKOLA

Kulttuurituottaja YAMK, asiantuntija
Metropolia Ammattikorkeakoulu

Lasten rokotuskirjasta, lauluista ja leikeistä tukea rokotuksiin ja rokotustilanteisiin

Lasten rokotuskirja on mainio työväline perheille, terveydenhuollon ammattilaisille ja varhaiskasvattajille. Kirjan ja sen laulujen avulla voi valmistautua rokotukseen, helpottaa rokotustilanteita ja käsitellä niihin liittyviä tunteita. Kirja, rokotuslaulut ja niihin liittyvät erilaiset tapahtumat ovat syntyneet moniammatillisella yhteistyöllä.

TtT, terveydenhoitaja **Anne Nikulan** ja sairaanhoitaja **Meri Kankaanrannan** tekemä Lasten rokotuskirja on tietokirja, jossa esitellään rokotuksilla ehkäistäviä tauteja ja taudinaiheuttajia. Kirjassa kerrotaan, mitä rokotteet sisältävät ja miten ne toimivat. Lisäksi kirjassa kuvataan neuvolakäyntiä ja rokotustilannetta.

Kirja on suunnattu 3–7-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen, lasten ja perheiden parissa työskenteleville terveydenhoitajille sekä varhaiskasvatukseen ja alakouluihin. Kirja ja sen laulut lisäävät oivalta tavalla koko perheen rokotustietoutta ja tehostavat valmiuksia toimia rokotustilanteissa. Tämä voi helpottaa terveydenhuol-

lon ammattilaista työssään. Lapsille ei ollut aikaisemmin olemassa sopivaa tietokirjaa rokotuksista.

Kirjan, leikin ja laulujen avulla voi käsitellä tunteita ja rokottamista

Leikki ja tarinat ovat lapselle luontainen tapa oppia ja käsitellä ympärillään tapahtuvaa, ja toiminnalliset menetelmät voivat lieventää lapsen rokottamiseen liittyvää jännitystä. Siksi kirjan yhdessä lukeminen, sen mainio kuvitus ja nallen rokotusohjeet sekä laulujen kuunteleminen ja niiden opetteleminen voivat tukea lapsia ja vanhempia käsittelemään rokotustilanteita.

”Ihan mahtava juttu, lapset haluaisivat tulla kaikkien lelujen kanssa uudestaan.”

Rokotuskirjaa ja sen lauluja voidaan käyttää myös rokottamiseen liittyvien tunteiden käsittelyyn. Musiikin tiedetään tarjoavan paljon mahdollisuuksia erilaisten tunteiden kokemiseen, ymmärtämiseen, muokkaamiseen ja ilmaisemiseen. Musiikki tarjoaa positiivisia tunne-elämyksiä ja mahdollistaa myös negatiivisten ja vaikeiden tunteiden käsittelyn.

Rokotustilannetta voi helpottaa tuomalla tilanteeseen leikkiä, luovuutta ja toiminnallisuutta. Esimerkiksi laulun avulla voidaan viedä huomio pois rokotteen antamisesta tai lieventää tilanteeseen mahdollisesti liittyvää jännitystä ja pelkoa. Kirjan laulut ovat iloisia ja helposti opittavia: esimerkiksi Rockotetaan-rokki opettaa, Syli-laulu rauhoittaa ja ketäpä ei hymyilyttäisi laulu törpöstä pöpöstä.

THL innostui Lasten rokotuskirjasta

Lasten rokotuskirjan ensimmäinen painos julkaistiin loppuvuodesta 2019 Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisemana. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylilääkäri **Ulpu Elonsalo** tarkisti tuolloin kirjan sisällön. THL piti Lasten rokotuskirjasta ja sen soveltuvuudesta varhaiskasvatukseen.

Metropoliassa musiikkipedagogeiksi, varhaisiän musiikkikasvatuksen ja taiteen soveltavan käytön ammattilaisiksi opiskelevat ”vamuka”-opiskelijat loivat kirjan innoittamina viisi laulua. Laulut haluttiin mukaan kirjaan, ja Ulpu Elonsalo alkoi suunnitella tekijöiden kanssa uutta tarkennettua painosta.

Seuraavat vamuka-opiskelijat sovittivat ja esittivät rokotuskirjan viisi lastenlaulua, ja musiikin tekemisen ja tuottamisen opiskelijat tuottivat laulujen äänityksen kirjaa varten. Ne löytyvät verkkosivulta metropolia.fi/lastenrokotuskirja. Kirjassa oleva QR-koodi vie samalle verkkosivulle. Laulut ovat vapaasti kaikkien kuunneltavissa ja käytettävissä. Kirjan voi ostaa Metropoliaista.

THL käynnisti yhteistyön myös Tiedekeskus Heurekan kanssa. Tavoitteena oli tarjota lapsiperheille rokotuksiin liittyvä tapahtuma, jossa hyödynnettäisiin Lasten rokotuskirjaa, sen kuvitusta ja lauluja. Tämä päätettiin toteuttaa osana Heurekan perinteikästä Lasten lääketieteen päivää maaliskuussa 2023.

Kirjasta erilaisiin tapahtumiin

Syksyllä 2022 Metropolian terveydenhoitajaopiskelijat suunnittelivat kehittämistyönään rokotusaiheisen tapahtuman lapsiperheille. Metropolian Helsingin Myllypu-

Karoliina Nikula

4-vuotias Selma vieraili Nalleneuvolassa Tiedekeskus Heurekan Lasten lääketieteen päivässä 25.3.2023. Kuvassa on myös terveydenhoitajaopiskelija Iida Setaro.

ron kampuksella toimiva Hymy-kylä (Hyvinvointia Metropoliaista) tarjoaa opiskelijoiden tuottamia sosiaali- ja terveyspalveluita eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville asiakkaille. Rokotusaiheinen tapahtuma pidettiin yhteistyössä vamukaopiskelijan kanssa HyMy-kylän perhekahvilassa. Toinen opiskelijaryhmä hyödynsi kerättyä kokemusta Heurekan Lasten lääketieteen päivän rokotusaiheisen tapahtumasisällön suunnittelussa.

Vamuka-opiskelijat loivat Lasten rokotuskirjan laulujen ympärille yleisöä osallistavan Nallen rokotuspäivä -konserttikertomuksen. Sitä esitettiin lapsiperheille ja päiväkotiryhmille Metropolian Helsingin Arabian kampuksen konserttisalisissa keväällä 2023. Saman tien siitä muotoiltiin minikonsertti Heurekan tapahtumaa varten.

Kirjalla suuri rooli Lasten lääketieteen päivässä

Metropolian opiskelijat toteuttivat opettajien ja THL:n asiantuntijoiden ohjauksella rokotusaiheiset toimintapisteet, tietosisällöt ja aktiviteetit Lasten lääketieteen päivään. Kirjan tekijät olivat myös mukana,

”Lapsi rakasti, kun sai antaa lainanalle itse lääkkeen ja rokotteen. Äiti tykkäsi, että lapsi sai leikin lomassa oivan tietoiskun.

ja Lasten rokotuskirjan uusittu painos julkaistiin tapahtumassa. Yhteensä 105 kirjaa arvottiin ja jaettiin pöpöjä metsästäneille ja niitä löytäneille lapsille.

Terveydenhoitajaopiskelijat pitivät Nalleneuvolaa, jossa lapset ja aikuiset pääsivät tutustumaan rokotuksiin ja rokottamiseen sekä toimimaan leikin keinoin rokotusten parissa. Siellä oli hali-, rokotus- ja jälkineuvontapiste. Lapset saivat myös värittää pöpöjä ja tehdä puuhatehtäviä. Lisäksi kävijöiden oli mahdollista kysyä rokotuksista.

Vamuka-opiskelijat musisoivat Nalleneuvolassa ja Lasten rokotuskirjan arvontahetkissä. Lapsiperheillä oli mahdollisuus hypätä Soivaan seikkailuun, jossa valmistettiin laulun ja leikin keinoin mielikuvitusrokote. Tapahtumassa oli myös Nallen rokotuspäivä -minikonsertteja.

Päivään osallistui yli 3100 kävijää ja Nalleneuvolassa yli 550 pehmolelua sai rokotuksen ja rokotuskortin.

Yhteistyöllä syntyy elämyksiä ja ainutlaatuisia asioita

Poikkialainen verkostoituminen, luovamiammatillinen työote ja pitkäjänteinen työ kannattaa. On upeaa, että Lasten rokotuskirja ja laulut luotiin ja että niiden innoittamana on jo toteutettu joukko tapahtumia.

Jotta kirja olisi kaikkien lapsiperheiden saatavilla, THL jakaa sitä kirjastoihin kesän aikana. Syksyllä sitä jaetaan maksutta myös neuvoloihin. Ensi vuonna kirja on tarkoitus kääntää ainakin ruotsiksi, ehkä myös englanniksi. Sen jälkeen THL myös pohtii mahdollisuuksia levittää kirjaa varhaiskasvatuskäyttöön. ■

➤ Kirjallisuusluettelon voi pyytää toimituksesta.

➤ Sitaatit ovat palautetta Lasten lääketieteen päivästä.